

بررسی میزان اضطراب پژوهش و شناسایی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران

مریم احمدی^۱ ابولفضل طاهری^۲ امید یوسفیان زاده^۳ حسنا سلمانی^۴ زهرا سیفی^۵

۱. گروه مدیریت اطلاعات سلامت، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران. ORCID: 9556-0765-0003-0000
  ۲. دانشجوی دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.
  ۳. گروه مدیریت و فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.
  ۴. کارشناس ارشد، فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.
  ۵. کارشناس، فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.
- مجله اطلاع‌رسانی پزشکی نوین؛ دوره پنجم؛ شماره دوم؛ پاییز و زمستان ۱۳۹۸؛ صفحات ۲۱-۳۰.

چکیده

هدف: به سبب لزوم انجام پژوهش در جوامع علمی و فشارهای ناشی از آن، پژوهشگران دچار تنش‌ها و فشارهای روحی شده که این وضعیت اضطراب پژوهش نامیده می‌شود. از این رو، مطالعه حاضر به بررسی میزان اضطراب پژوهش و عوامل مرتبط با آن در میان دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۱۳۹۷ پرداخته است.

روش‌ها: پژوهش حاضر از نظر نوع کاربردی بوده که به روش پیمایشی انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش را دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران تشکیل داده و تعداد ۲۴۸ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. روایی پرسشنامه محقق ساخته با استفاده از نظر دو تن صاحب‌نظر از رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی و دو تن صاحب‌نظر در رشته مدیریت اطلاعات سلامت از لحاظ محتوایی تأیید گردید. پایایی ابزار نیز با محاسبه ضریب آلفای کرون باخ (۰/۸۷۵) تأیید گردید. داده‌ها بر اساس آزمون‌های کولموگروف-اسمیرنوف، تی تک نمونه و مستقل، همبستگی پیرسون و اسپیرمن با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ تحلیل شدند.

نتایج: میانگین اضطراب پژوهش دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران برابر ۳/۱۹ و فراتر از حد متوسط است. عواملی همچون مهارت استفاده از اینترنت و رایانه، میزان استفاده از کتابخانه و تسلط بر زبان انگلیسی تأثیر کاهنده‌ای بر میزان اضطراب پژوهش آنان دارد؛ اما عامل «احساس فرار گرفتن در فضای رقابتی» باعث افزایش اضطراب پژوهش در دانشجویان می‌شود.

نتیجه‌گیری: دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران در انجام فعالیت‌های پژوهشی احساس اضطراب می‌کنند. مدیران پژوهشی و مسئولان کتابخانه‌های این دانشگاه بایستی به عوامل بروز آن توجه کنند و به‌منظور کنترل اضطراب پژوهشی دانشجویان، برنامه‌ها و راهکارهایی (همانند طرح پژوهشیاری، دوره‌های سواد اطلاعاتی و نظایر آن) را مدنظر قرار دهند.

کلیدواژه‌ها: اضطراب، پژوهش، دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی ایران.

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۴/۱۵ اصلاح نهایی: ۹۸/۱۰/۱۵ پذیرش مقاله: ۹۸/۱۰/۲۰

ارجاع: احمدی مریم، طاهری ابوالفضل، یوسفیان زاده امید، سلمانی حسنا، سیفی زهرا. بررسی میزان اضطراب پژوهش و شناسایی عوامل مرتبط با اضطراب پژوهش در دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران. مجله اطلاع‌رسانی پزشکی نوین. ۱۳۹۸؛ ۲(۲): ۲۱-۳۰.

مقدمه:

پژوهش امری مهم در جوامع علمی می‌باشد به‌طوری‌که علاوه بر پویایی این جوامع، موجب رشد و استقبال کشورها نیز می‌شوند. لذا امروزه بر امر پژوهش و تولید علم در جوامع علمی و دانشگاهی تأکید زیادی می‌شود. جوامعی که به مسئله تحقیق و پژوهش توجه خاصی داشته و به‌طور جدی به آن پرداخته‌اند، توانسته‌اند به رشد اقتصادی، فرهنگی و صنعتی قابل قبولی دست یابند [۱]. به سبب اهمیت پژوهش در هر

پژوهش امری مهم در جوامع علمی می‌باشد به‌طوری‌که علاوه بر پویایی این جوامع، موجب رشد و استقبال کشورها نیز می‌شوند. لذا امروزه بر امر پژوهش و تولید علم در جوامع علمی و دانشگاهی تأکید زیادی می‌شود. جوامعی که به مسئله تحقیق و پژوهش توجه خاصی داشته و به‌طور جدی به آن پرداخته‌اند، توانسته‌اند به رشد اقتصادی، فرهنگی و صنعتی قابل قبولی دست یابند [۱]. به سبب اهمیت پژوهش در هر

نویسنده مسئول:

امید یوسفیان زاده

دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

ORCID: 0000-0002-9356-6614

پست الکترونیکی: o.yousefianzadeh@gmail.com

تلفن: +۹۸۹۱۳۹۰۲۷۱۳۴

امکاناتی و تجهیزاتی و اجتماعی و حرفه‌ای نام برده شده که در این میان، اضطراب پژوهش به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل فردی، مانع پژوهش معرفی شده است [۸-۱۰]. این امر در خصوص دانشجویان دوره دکترای تخصصی در وزارت بهداشت نمود بیشتری دارد. چراکه این دانشجویان با توجه به آیین‌نامه دوره دکترای تخصصی وزارت مربوطه می‌بایست به منظور اتمام دوره تحصیلی و دریافت مدرک دکتر، علاوه بر نگارش پایان‌نامه، مقالات حاصل از آن را نیز در مجلات معتبر به چاپ برسانند [۱۱]. طبیعتاً اجرای این تعهدات فشار قابل توجهی را بر دانشجویان در طی انجام پژوهش وارد می‌سازد.

در این رابطه، خوشیان در مطالعه خود اظهار داشت دانشجویان حوزه‌های علوم انسانی، علوم پایه و علوم مهندسی دارای بالاترین میانگین نمرات اضطراب اینترنتی هستند و در طرف مقابل، پایین‌ترین میانگین نمرات اضطراب اینترنتی مربوط به دانشجویان حوزه علوم پزشکی می‌باشد. علاوه بر این میانگین اضطراب اینترنتی دانشجویان زن بیشتر از دانشجویان مرد بوده که این بیانگر آن است که دانشجویان زن در نمونه مورد بررسی، بیشتر از دانشجویان مرد در فرآیند جستجوی اطلاعات دچار اضطراب اینترنتی بوده‌اند [۱۲].

فرمانبر و عسکری در پژوهشی ضمن بررسی موانع پژوهش در میان اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی گیلان بیان کردند که بیش از ۴۶ درصد از اعضای هیئت‌علمی از آمادگی مناسب فکری و روانی برای انجام پژوهش برخوردار نیستند [۱۳]. همچنین، قرانلو نیز ضمن بررسی موانع پژوهش‌های تربیت‌بدنی در دانشگاه‌های کشور، از عدم آرامش فکری و وجود تنش‌های ذهنی به‌عنوان یکی از موانع فردی پژوهش نام می‌برد [۱۴].

بررسی‌ها نشان داد پژوهش‌های معدودی به‌طور خاص به بررسی اضطراب پژوهش و عوامل مرتبط با آن در بین دانشجویان دوره‌های گوناگون پرداخته‌اند و یا انواع دیگر اضطراب همچون اضطراب کتابخانه‌ای را مورد سنجش و بررسی قرار داده‌اند [۱-۴، ۱۰]. پژوهش Sax و همکاران در دانشگاه‌های ایالات‌متحده انجام شده و حاکی از آن است که بیش از ۳۰ درصد از اعضای هیئت‌علمی با فشار و اضطراب شدیدی در محیط کار مواجه هستند. علاوه بر این بالای ۹۰ درصد از آن‌ها و پژوهشگران، درجات متفاوتی از اضطراب پژوهش را بیان کردند [۸]. علاوه بر پژوهش دیگری، Dua بیان می‌کند همکاران مرد بیشتر در معرض اضطراب در محیط‌های علمی، خصوصاً اضطراب پژوهش قرار داشته و سطح بالاتری از اضطراب را تجربه می‌کنند [۱۷].

کشور و ضرورت انجام پژوهش‌ها در جوامع علمی مانند دانشگاه‌ها، پژوهشگران دچار تنش‌ها و فشارهای روحی می‌شوند که اضطراب پژوهش نامیده می‌شود. از آنجاکه پژوهش‌ها و تولیدات علمی هر کشور معیار سنجش و توسعه کشورها می‌باشند، این حساسیت بر نحوه انجام پژوهش‌ها نیز تأثیر دارد و لذا پژوهشگران را دچار اضطراب در حین انجام کار پژوهشی می‌کند [۲]. در همین راستا دانشگاه‌ها می‌کوشند تا از طریق تولید علم و افزایش کمیت و کیفیت تولیدات علمی، خود را در عرصه‌های ملی و بین‌المللی مطرح کنند، در رتبه علمی و پژوهشی بالاتری قرار بگیرند، بودجه بیشتری را جذب کنند و جذابیت خود را برای دانشجویان افزایش دهند.

در چنین فضای رقابتی تولید علم، دانشجویان که یکی از مهم‌ترین تولیدکنندگان علم محسوب می‌شوند برای انجام پژوهش و تحقیقات خود با فشار زیادی مواجه می‌شوند [۲]. علاوه بر این در پژوهش دیگری بیان شده است که در دانشگاه‌های مورد بررسی در ایالات‌متحده، ۶۰ درصد انتظاراتی که در جامعه علمی از دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی وجود دارد مربوط به پژوهش است [۳]. در این میان، فشار بر دانشجویان و پژوهشگران در مراحل مختلف پژوهش از انتخاب موضوع تا انتشار آن، داورهای گوناگون در مورد تولیدات علمی آن‌ها و بازخوردهای دریافتی از جانب جامعه علمی، همه و همه باعث افزایش فشار روانی و اضطراب می‌شود. علاوه بر دانشجویان ممکن است در مراحل مختلف پژوهش و تولید علم با عوامل اضطراب‌زای دیگری از جمله اضطراب کتابخانه‌ای، رایانه‌ای، اینترنتی و نیز اضطراب آماری و اضطراب اطلاع‌یابی درگیر باشند. این عوامل اضطراب‌زا می‌توانند بر میزان اضطراب پژوهش آن‌ها تأثیرگذار باشد [۴]. در این راستا Blackburn و دیگران بیان می‌کنند که سطح بالایی از اضطراب پژوهش در پژوهشگران ممکن است حتی باعث بیماری آن‌ها شود که تأثیرات منفی از دست دادن سلامت، بسیار بیشتر از موقعیت و مدرک تحصیلی آن‌هاست [۵]. پژوهش‌های دیگری بیان شده است که اضطراب ناشی از پژوهش، امکان ابتلا به افسردگی و کاهش سطح امید به زندگی را به همراه دارد و این عوامل تأثیر مستقیمی بر کمیت و کیفیت تولیدات علمی پژوهشگران دارند [۶، ۷].

علی‌رغم اینکه پژوهش‌های گوناگونی در مورد موانع موجود در انجام فعالیت‌های پژوهشی پژوهشگران و اعضای هیئت‌علمی انجام گرفته است؛ در اکثر این پژوهش‌ها از عوامل فردی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین موانع پژوهش در کنار عوامل مدیریتی، سازمانی و اداری، اقتصادی و مالی،

با توجه به لایه‌های مختلف پدیده اضطراب پژوهشی و عوامل تشدیدکننده آن می‌توان رهیافت‌هایی برای کاهش و یا پیشگیری از این پدیده مخرب در نظر گرفت. این امر در میان دانشجویان دوره دکترای تخصصی حساس‌تر از سایر جوامع علمی است، چراکه این افراد، پژوهشگران امروز و سازندگان آینده کشور هستند و تا حد زیادی بر اساس تولیدات علمی خود موردسنجش و ارزیابی قرار می‌گیرند؛ بنابراین اضطراب پژوهش در این دست از دانشجویان جلوه و نمود قابل توجهی پیدا کرده است؛ لذا بررسی میزان اضطراب پژوهش و شناسایی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران در این پژوهش موردتوجه قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها:

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نوع توصیفی-تحلیلی است و به روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل دانشجویان دوره‌های دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران است. بنا بر مستندات معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایران، در فروردین ۱۳۹۶، در مجموع ۶۷۴ دانشجوی دکترای تخصصی مشغول به تحصیل بودند. به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای (دانشکده به‌عنوان طبقه) و با استفاده از جدول مورگان و کرجسی تعداد ۲۴۸ نفر از دانشجویان از ۱۰ دانشکده پیراپزشکی، پرستاری و مامایی، طب سنتی، علوم رفتاری و سلامت روان، پردیس خودگردان، فناوری‌های نوین پزشکی، بهداشت، علوم توان‌بخشی، مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی و پزشکی انتخاب شدند. رشته‌های دارای دوره دکترای تخصصی در این دانشکده‌ها عبارت‌اند از: رشته‌های هماتولوژی، فیزیولوژی، انفورماتیک پزشکی، مهندسی بهداشت محیط، اپیدمیولوژی، علوم تشریح، فیزیک پزشکی، علوم تغذیه، فیزیوتراپی، علوم اعصاب مدیریت اطلاعات سلامت، کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، سیاست‌گذاری سلامت، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، سلامت در بلایا و اقتصاد بهداشت.

برای این منظور، پرسشنامه محقق ساخته‌ای مبتنی بر مطالعه کتابخانه‌ای شامل ۳۸ گویه به‌صورت طیف لیکرت طراحی و اعتبارسنجی شد. در بررسی کتابخانه‌ای مشخص شد که عواملی همچون «جنسیت»، «تعداد طرح‌های پژوهشی»، «میزان مهارت استفاده از رایانه و اینترنت»، «میزان استفاده از کتابخانه»، «سطح تسلط بر زبان انگلیسی» و «حساس قرار گرفتن در فضای رقابتی» از عمده عوامل اضطراب‌زای پژوهشی هستند [۴۶، ۱۳، ۱۵، ۱۶]. از این رو، در این پرسشنامه پس از پرسش

ویژگی‌های جمعیت شناختی، ۱۶ گویه سنجش «میزان اضطراب پژوهش»، ۱۰ گویه سنجش «میزان مهارت استفاده از رایانه و اینترنت»، پنج گویه «میزان استفاده از کتابخانه»، سه گویه «تسلط بر زبان انگلیسی» و در نهایت چهار گویه برای «حساس حضور در فضای رقابتی» در نظر گرفته شد. روایی محتوایی این ابزار از طریق نظرسنجی از چهار نفر از صاحب‌نظران و استادان باتجربه در امر هدایت پایان‌نامه از رشته‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی (دو نفر) و مدیریت اطلاعات سلامت (دو نفر) (از دانشگاه علوم پزشکی ایران) تأیید شد. پایایی ابزار نیز با استفاده از ضریب آلفای کرون باخ مورد تأیید قرار گرفت که معادل ۰/۸۷۵ بود. داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS ویرایش ۲۰ و با روش‌های آمار توصیفی و آزمون‌های آماری کولموگروف-اسمیرنوف، تی تک نمونه و مستقل، همبستگی پیرسون و اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف به‌منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها به‌عنوان پیش‌نیاز آزمون‌های پارامتریک استفاده شد و نتایج نشان داد، تمامی متغیرها به غیر سن و سابقه پژوهشی، سطح معنی‌داری بالای ۰/۰۵ داشتند و دارای توزیع نرمال بودند.

لازم به ذکر است باهدف رعایت اصول اخلاق در پژوهش، قبل از توزیع پرسشنامه بین دانشجویان، در باب محرمانه بودن اطلاعات به‌صورت شفاهی به آن‌ها اطمینان داده شد.

یافته‌ها:

نتایج نشان داد که ۶۳/۷ درصد از شرکت‌کنندگان زنان بودند سن اغلب آنان در فاصله ۲۷ تا ۴۰ سال قرار داشت و در دانشکده‌های مختلفی در دانشگاه علوم پزشکی ایران در حال تحصیل بودند. همچنین از لحاظ تعداد پژوهش‌های انجام‌شده، ۶۵ درصد دانشجویان حداقل ۱۰ پژوهش انجام داده‌اند. این امر نشان‌دهنده این نکته است که جامعه موردبررسی از توانایی و سابقه پژوهشی نسبتاً بالایی برخوردار بودند.

نتایج حاصل از بررسی سطح اضطراب پژوهش در دانشجویان دکترای در جدول ۱ نشان می‌دهد که میانگین اضطراب پژوهش در نمونه موردبررسی برابر با ۳/۱۹ با ۳/۱۹ با انحراف معیار ۰/۲۶۲ بود همچنین، با توجه به این که سطح معنی‌داری آزمون تی تک نمونه‌ای برابر ۰/۰۰۳ است و از نقطه بحرانی کمتر می‌باشد، بنابراین فرض صفر آزمون مبنی بر برابری میزان اضطراب پژوهشی جامعه پژوهش با حد متوسط (عدد ۳) رد

می‌شود؛ بنابراین می‌توان گفت که میانگین اضطراب پژوهشی در میان جامعه پژوهش فراتر از حد متوسط است.

جدول ۱. میزان اضطراب پژوهش دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران

متغیر	میانگین	انحراف معیار	مقدار تی	درجه آزادی	مقدار تعیین شده برای حد متوسط = ۳
اضطراب پژوهش	۳/۱۹۹	۰/۲۶۲	۳/۰۴	۲۴۷	سطح معنی داری ۰/۰۰۳

سردرگمی کمتری را تجربه خواهد کرد. به این ترتیب، اگر دانشجویان از کتابخانه استفاده نکنند و یا تسلط کمتری در زبان انگلیسی داشته باشند، در فرآیندهای مختلف پژوهش (از انتخاب موضوع، جستجوی اطلاعات علمی تا چاپ مقاله و نگارش پژوهش) اضطراب بیشتری را تجربه خواهند کرد. طبق جدول شماره ۲ سطح معنی داری آزمون همبستگی میان سطح اضطراب پژوهش و احساس قرار گرفتن در فضای رقابتی کمتر از ۰/۰۵ است و فرضیه صفر آماری در زمینه عدم وجود همبستگی معنی داری بین این دو متغیر رد می‌شود. مثبت بودن ضریب همبستگی پیرسون نشان از تأیید همبستگی مستقیم و مثبت میان این دو متغیر دارد. به این ترتیب هرچه شخص احساس کند که در فضای رقابتی در امر تولید علم و پژوهش قرار گرفته، میزان اضطراب وی در فرآیند پژوهش بیشتر و بیشتر می‌گردد.

جهت تأیید چهار عامل اصلی اضطراب‌زا در امر پژوهش یعنی عوامل «میزان مهارت استفاده از رایانه و اینترنت»، «میزان استفاده از کتابخانه»، «سطح تسلط بر زبان انگلیسی» و «احساس قرار گرفتن در فضای رقابتی» از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. در این راستا، جدول دو نتایج همبستگی سطح اضطراب پژوهش را با این متغیرها نشان می‌دهد. نتایج جدول ۲ حاکی از آن است که رابطه معنی دار و البته منفی بین سطح اضطراب پژوهش با سه عامل اول یعنی مهارت استفاده از اینترنت و رایانه، استفاده از کتابخانه و سطح تسلط بر زبان انگلیسی وجود دارد. در نتیجه، این متغیرها تأثیر کاهنده‌ای بر میزان اضطراب پژوهش آن‌ها دارند. در این میان، ضریب همبستگی مهارت استفاده از اینترنت و رایانه بالاتر از سایر عوامل است. این یافته نشان می‌دهد هرچه فرد دانش فناوری و سواد اینترنتی بالاتری داشته باشد در حین پژوهش اضطراب و

جدول ۲. رابطه اضطراب پژوهش با چهار عامل اصلی اضطراب‌زا در امر پژوهش در دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران

اضطراب پژوهش	متغیر
ضریب همبستگی	مهارت استفاده از اینترنت و رایانه
نتیجه	میزان استفاده از کتابخانه
رابطه معکوس دارد	میزان تسلط بر زبان انگلیسی
رابطه معکوس دارد	احساس قرار گرفتن در فضای رقابتی
رابطه معکوس دارد	
رابطه مستقیم دارد	

* در سطح معنی داری ۰/۰۱ * در سطح معنی داری ۰/۰۵

است که با توجه به سطح معنی داری برابر ۰/۰۱ (کمتر از ۰/۰۵)، تفاوت معنی داری میان این دو گروه از لحاظ سطح اضطراب پژوهش وجود دارد (جدول شماره ۳). این بدین معناست که زنان با میانگین ۳/۳۹ نسبت به مردان با میانگین ۳/۰۱ سطح اضطراب پژوهشی بیشتری را تجربه کرده‌اند.

در این پژوهش به‌عنوان عوامل اضطراب‌زا که پیش‌تر به آن‌ها پرداخته شد، تأثیر متغیرهای جمعیت‌شناختی (نظیر جنسیت و سن)، سابقه تحصیلی و نوع دانشکده محل تحصیل دانشجویان با متغیر وابسته یعنی اضطراب پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. در این راستا، نتایج آزمون مقایسه میانگین اضطراب پژوهش در دانشجویان زن و مرد بیانگر آن

جدول ۳. مقایسه میزان اضطراب پژوهش دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران بر حسب جنسیت

جنسیت	میانگین	مقدار تی	درجه آزادی	سطح معنی داری
مرد	۳/۰۱	۳/۵۰۶	۲۴۶	۰/۰۰۱
زن	۳/۳۹			

توصیفی تنها مبین وضعیت نمونه مورد بررسی است، از این رو جهت تعمیم و بررسی آماری همبستگی اضطراب پژوهش با متغیرهای سن و سابقه پژوهشی نیاز به آزمون آماری مناسب است. از آنجاکه مقیاس داده‌های سن و سابقه پژوهشی به صورت رتبه‌ای است و افزون بر این نتیجه آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان داد که توزیع داده‌های سن و سابقه از توزیع نرمال پیروی نمی‌کنند ($sig < 0.05$)، به این ترتیب برای بررسی رابطه میان این متغیرها با اضطراب پژوهش از آزمون اسپیرمن استفاده شد (جدول ۴).

اطلاعات توصیفی در خصوص اضطراب پژوهش در گروه‌های سنی مختلف گویای آن بود که میانگین گروه‌های سنی از نظر سطح اضطراب چندان اختلافی با یکدیگر ندارند، اما با این حال شدت این اضطراب صعودی است. همچنین میانگین اضطراب پژوهشی بر حسب سابقه پژوهشی حاکی از آن بود که اضطراب پژوهش در افرادی که فعالیت پژوهشی کمتری (به خصوص کمتر از ۱۰ مورد) دارند، در سطح بالایی است و از سوی دیگر، افرادی که بیش از ۱۶ اثر پژوهشی منتشر کرده‌اند سطح اضطراب به نسبت پایین‌تری دارند. با توجه به این که اطلاعات

جدول ۴. رابطه اضطراب پژوهش با سن و سابقه پژوهشی دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران

متغیر	ضریب اسپیرمن	سطح معنی‌داری	نتیجه
سن	+.۲۷۱**	۰/۰۰۰	رابطه مستقیم دارد
سابقه پژوهشی	-۰/۶۶۳**	۰/۰۰۰	رابطه معکوس دارد

** در سطح ۰/۰۰۱

داشته و نیز بر ابعاد روانشناسی پژوهش مسلط هستند و در نتیجه، اضطراب کمتری نسبت به انجام پژوهش دارند. در ادامه نتایج مقایسه میزان اضطراب پژوهش دانشجویان دکترای تخصصی بر حسب دانشکده محل تحصیل در جدول شماره ۵ ارائه شده است. اطلاعات جدول ۵ نشان می‌دهد که سطح معنی‌داری آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد. بر این اساس، فرض یک این آزمون مبنی بر وجود اختلاف میزان اضطراب پژوهش حداقل در میان دانشجویان دو دانشکده از دانشگاه علوم پزشکی ایران پذیرفته می‌شود.

طبق ضرایب و سطح معنی‌داری جدول چهار، همبستگی مثبت میان سن و اضطراب پژوهش وجود دارد. به این ترتیب می‌توان گفت، دانشجویانی که سن بالاتری دارند در مواجهه با امور و فعالیت‌های پژوهشی اضطراب بیشتری را در خود احساس می‌کنند. نتایج نیز نشان داد که دو متغیر اضطراب پژوهش و سابقه پژوهشی (تعداد پژوهش‌های انجام‌شده) در میان دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران رابطه معکوسی باهم داشتند. این بدین معنی است که هر چه سابقه پژوهشی دانشجویان بیشتر باشد، بر فرآیندهای پژوهش احاطه بیشتری

جدول ۵. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه برای مقایسه اضطراب پژوهش بر حسب دانشکده محل تحصیل

متغیر	گروه‌ها	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	مقدار F	سطح معنی‌داری
اضطراب پژوهش	میان گروهی	۲۸۰۱	۹	۰/۴۲۲	۱۴۹۶۱	۰/۰۰
	درون گروهی	۶۷۱	۲۳۸	۰/۰۲۸		
	کل	۱۰/۵۰۲	۲۴۷	-		

دکترای تخصصی دانشکده پردیس خودگردان با سایر دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی ایران اختلاف معنی‌داری دارد و تقریباً ۰/۵ واحد سطح اضطراب پژوهش دانشجویان این دانشکده از دانشجویان سایر دانشکده‌ها بیشتر است. همچنین، سطح اضطراب پژوهش دانشجویان

برای روشن شدن این اختلاف، از آزمون تعقیبی «ال اس دی» استفاده شده که نتایج آن در جدول ۶ آمده است. از آنجاکه تنها اضطراب پژوهش دانشجویان دانشکده پردیس خودگردان با سایر دانشکده‌ها اختلاف داشت، برای کوتاهی جدول تنها داده‌های این اختلاف گزارش شده است. طبق جدول ۶ سطح اضطراب پژوهش دانشجویان

سایر دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان اختلاف معنی‌داری نداشت.

جدول ۶ نتایج آزمون تعقیبی ال اس دی برای تعیین مقایسه اضطراب پژوهش برحسب دانشکده محل تحصیل

دانشکده	اختلاف میانگین
پردیس خودگردان	۰/۵۱۹
پیراپزشکی	۰/۵۱۱
پرستاری و مامایی	۰/۴۹۸
طب سنتی	۰/۵۰۰
علوم رفتاری و سلامت روان	۰/۵۱۱
فناوری‌های نوین پزشکی	۰/۴۹۴
بهداشت	۰/۵۰۲
علوم توان‌بخشی	۰/۴۹۹
مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی	۰/۵۰۷
پزشکی	

بحث و نتیجه‌گیری:

مطالعه حاضر باهدف بررسی میزان اضطراب پژوهش و عوامل مرتبط با آن در میان دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۱۳۹۶ انجام شد. نتایج این مطالعه نشان داد سطح اضطراب پژوهش دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران از حد متوسط بالاتر بود. در این خصوص مطالعه رفیعی مقدم نشان از میانگین بالای میزان اضطراب کتابخانه‌ای در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال دارد [۱۷]. علاوه بر این، در پژوهش‌های مشابه همچون شعبانی و خدیوی و نیز جوکار و طاهریان نیز به بالا بودن اضطراب کتابخانه‌ای در جامعه پژوهش اشاره شده است [۱۸، ۱۹]. در مطالعه خدیوی بیان شده که باز یا بسته بودن قفسه کتابخانه نیز تأثیر قابل توجهی در میزان اضطراب کتابخانه‌ای دارد [۲۰]؛ اما مطالعه خدیوی که در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شد حاکی از پایین بودن میزان اضطراب کتابخانه‌ای دانشجویان می‌باشد. این مورد نشان‌دهنده برنامه‌ریزی مناسب مسئولان آن دانشگاه برای آشنایی هرچه بیشتر دانشجویان با محیط کتابخانه‌ها و ایجاد محیط صمیمی و دوستانه در مکان‌های مربوطه است [۲۱]. به دلیل هم‌راستایی مراکز اطلاعاتی دانشگاهی با امر آموزش و پژوهش می‌توان گفت که اضطراب کتابخانه‌ای در محیط دانشگاهی معادل با اضطراب پژوهش است بدین گونه که دانشجویان برای انجام امور پژوهشی خود به کتابخانه‌ها و سایت‌های رایانه کتابخانه‌ها مراجعه می‌کنند تا اطلاعات مرتبط با پیشینه پژوهش را گردآوری کنند و در انجام پژوهش از آن‌ها استفاده کنند.

همبستگی معنی‌دار و منفی بین سطح اضطراب پژوهش با مهارت استفاده از اینترنت و رایانه در میان دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران مورد تأیید قرار گرفت. ($r = -0.663$) در همین زمینه؛ Smith و همکاران و Higgins اذعان می‌کنند هنگامی که پژوهشگر توانایی در استفاده از اینترنت و رایانه نداشته باشد دچار اضطراب رایانه‌ای و اینترنتی می‌شود و این امر سبب افزایش اضطراب پژوهش در وی می‌گردد [۱۵، ۲۲]. همچنین، عرفان‌منش از جمله عوامل مؤثر بر اضطراب پژوهش را مهارت و سواد رایانه‌ای و اینترنتی دانسته و اظهار می‌دارد استفاده از فناوری‌های جدید مانند رایانه و اینترنت در امر پژوهش می‌تواند دسترسی به منابع و مدارک و همچنین تجزیه و تحلیل داده‌ها را آسان‌تر کند؛ اما جهت بهره‌گیری از مزایای این فناوری‌های جدید، اعضای هیئت‌علمی باید مهارت‌های رایانه‌ای و اینترنتی را فراگرفته باشند [۱۶].

Weil و Rosen به این نتیجه دست یافتند که احساس اضطراب نسبت به کامپیوتر و استفاده از آن احساس شایع در بین کلیه دانشجویان به حساب می‌آید. به طوری که یک‌سوم دانشجویان دانشگاه برخی از انواع ترس و اضطراب از فناوری را تجربه می‌کنند [۲۳]. به این ترتیب، می‌توان بیان کرد که رایانه و ابزارهای رایانه‌ای (به‌ویژه اینترنت) در انجام امور پژوهشی نقش کلیدی دارند و پژوهشگران به سمت اطلاع‌یابی در فضای مجازی گرایش پیدا کرده‌اند و از این‌رو، توانایی در شناسایی محمل‌های الکترونیکی باکیفیت و مناسب و نحوه استفاده از آن‌ها یک توانایی ضروری است و اگر فردی به هر دلیلی از این مهارت برخوردار نباشد به‌نوعی در یکی از مراحل پژوهش با مشکل مواجه خواهد شد و به درگیری‌های روانشناسی و اضطراب گونه‌ای دچار خواهد شد. در تأیید این سخن، مدل

اطلاعاتی Kuhlthau نیز بیان می‌دارد که بعد روان‌شناختی و عاطفی بر انجام فرآیندهای جستجوی اطلاعات و پژوهش تأثیرگذار است [۲۴].

در این پژوهش بین سطح اضطراب پژوهش با میزان استفاده از کتابخانه رابطه منفی وجود داشت. به این معنا که هرچه دانشجویان از کتابخانه و امکانات آن بیشتر استفاده کرده باشند با اضطراب پژوهش کمتری مواجه شده‌اند. یافته پژوهش Austin گویای وجود این رابطه است [۲۵]. عرفان‌منش در این زمینه بیان می‌کند که اعضای هیئت‌علمی برای انجام پژوهش‌های خود نیازمند استفاده از کتابخانه و انجام پژوهش کتابخانه‌ای هستند [۱۶]. یافته‌های پژوهش با Jiao و Onwuegbuzie نیز همسو می‌باشد. آن‌ها نشان دادند که کیفیت طرح پیشنهادی پژوهش انجام‌گرفته از سوی دانشجویانی که سطح بالاتری از اضطراب کتابخانه‌ای را تجربه کرده‌اند، پایین‌تر از سایر دانشجویان بوده است [۲۶]. در پژوهش Kawakami وجود رابطه مستقیم میان میزان اضطراب کتابخانه‌ای دانشجویان تحصیلات تکمیلی با اشتباهات استناددهی و کیفیت قسمت پیشینه پژوهش در پایان‌نامه‌های تحصیلی آن‌ها تأیید شده است [۴].

افزون بر موارد پیشین، رابطه معکوسی میان سطح اضطراب پژوهشی با سطح تسلط دانشجویان دکترای تخصصی بر زبان انگلیسی وجود داشت. از آنجاکه در مقطع دکترای تخصصی تمرکز بر نگارش مقاله در مجلات نمایه شده در پایگاه‌های معتبر بین‌المللی (نظیر Web of Science، PubMed و Scopus) است از این‌رو تسلط بر زبان انگلیسی جهت نگارش مقاله به زبان انگلیسی و نیز انجام مکاتبات اداری با سردبیران و مسئولان مجلات از مهم‌ترین مهارت‌هایی است که هر دانشجو بایستی داشته باشد. به این ترتیب، یکی از راهکارهای کاهش اضطراب دانشجویان تمرکز بر دانش‌افزایی آنان در زمینه زبان انگلیسی است.

در این میان، تنها متغیر هم‌جهت با اضطراب پژوهش، احساس قرار گرفتن در فضای رقابتی بود. به این معنا که هرچه فرد احساس کند که در فضای رقابتی قرارگرفته اضطراب او در انجام فعالیت‌های پژوهشی افزایش می‌یابد [۵-۷]. در این میان، دانشجویان احساس می‌کنند که تمرکز نظام آموزشی دانشگاه به‌جای یادگیری مباحث کاربردی به سمت افزایش تعداد مقالات رفته است. برخی از استادان از چنین فضایی سوءاستفاده کرده و چاپ مقاله را شرط دادن نمره به دروس می‌دانند. این امر باعث اضطراب و رنجش خاطر در دانشجویان می‌شود و پیامدی جز از بین رفتن انگیزه و خلاقیت آنان را در پی نخواهد داشت.

در زمینه عوامل جمعیت‌شناختی و تحصیلی، تفاوت معنی‌داری میان دانشجویان زن و مرد از لحاظ سطح اضطراب پژوهش وجود داشت. یافته‌های پژوهش Dua با این نتیجه همسو است. از دیدگاه وی، زنان به دلیل ویژگی‌های روحی و عاطفی نسبت به مردان بیشتر در معرض اضطراب قرار دارند و سطح بالاتری از اضطراب پژوهش را تجربه می‌کنند [۷]. همچنین، در پژوهش‌های رفیعی مقدم و Jiao و Onwuegbuzie میانگین اضطراب خانم‌ها از آقایان بیشتر بوده و در نتیجه، جنسیت عاملی مؤثر بر اضطراب کتابخانه‌ای تلقی شده است [۱۷، ۲۶].

درباره تأثیر سن بر اضطراب پژوهش، نتایج نشان داد که میزان اضطراب پژوهش در دانشجویانی که سن بالایی داشتند، بیشتر بود برخلاف این یافته، برخی از پژوهش‌ها همانند Gmelch و همکاران و Dua وجود رابطه معکوس میان سن پژوهشگران و اضطراب پژوهش آن‌ها را عنوان کرده و بر آن تأکید داشتند [۲۷، ۷]. دلیل وجود این رابطه در پژوهش حاضر می‌تواند مرتبط با جامعه موردبررسی یعنی دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران باشد. چراکه تعداد زیادی از دانشجویان پس از اخذ مدرک کارشناسی ارشد درگیر اشتغال شده و پس از چندین سال اقدام به پذیرش و تحصیل در مقطع دکتری نموده‌اند، از این‌رو، بخشی از این اضطراب ناشی از این موضوع است. گفتنی است، در نظر گرفتن کلاس‌های آموزشی پایه مانند روش‌های آماری و روش تحقیق نوین برای این قشر از دانشجویان و روزآمدسازی آن‌ها با شیوه‌های جدید جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی امری بسیار حیاتی است.

همچنین در این پژوهش تأیید شد دانشجویانی که سابقه پژوهشی بالایی داشتند اضطراب و دلهره کمتری در فرآیند پژوهش احساس می‌کنند. دلیل این امر به نظر می‌رسد به خاطر اعتمادبه‌نفس افراد و دانش پیشین دانشجویان باشد. همچنین طی کردن چندباره مسیر پژوهش باعث شده تا دانشجویان ضمن پیش‌بینی و آشنایی با مشکلات فرآیند و نشر پژوهش، بتوانند در جهت رفع آن‌ها، برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام داده و لذا از درگیر شدن با این مشکلات، اضطراب کمتری داشته باشند. از این‌رو، نحوه برنامه‌ریزی برای افزایش دانش پژوهشی دانشجویانی که سابقه کمتری در امر پژوهش و تحقیق دارند از نکات مهم تدوین برنامه‌های سواد اطلاعاتی و پژوهش‌یاری است. از جمله اقدامات لازم باهدف افزایش سطح دانش پژوهشی دانشجویان، برگزاری کارگاه‌های آموزشی مبتنی بر فرآیند پژوهش توسط کتابخانه‌ها و مراکز توسعه آموزش پزشکی دانشگاه‌ها هست تا از این طریق دانشجویان درک صحیحی از کاربرد عملی برنامه‌ها در ذهن خود ایجاد کنند. افزون بر این نتایج، در

آماری انجام گیرد تا بتوان عوامل ذکر شده در بالا را با دقت بیشتری تبیین کرد.

تشکر و قدردانی:

بدین وسیله از همکاری صمیمانه کارشناسان محترم معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی ایران در راستای حمایت‌های همه جانبه‌ای که در اجرای پژوهش حاضر داشتند، تشکر و قدردانی می‌شود.

تأییدیه اخلاقی:

این مطالعه دارای تأییدیه اخلاقی به شماره (IR.IUMS.REC 94-05-136-2688) از دانشگاه علوم پزشکی ایران است.

تعارض منافع:

در این مقاله، تعارض منافع وجود ندارد.

سهم نویسندگان:

مریم احمدی (نویسنده اول) نگارنده مقدمه، روش‌شناسی (۴۰٪)، ابولفضل طاهری (نویسنده دوم) تحلیل‌گر آماری (۲۰٪)، امید یوسفیان‌زاده (نویسنده سوم و مسئول) بحث و نتیجه‌گیری (۲۰٪)، حسنا سلمانی (نویسنده چهارم) پرسشگر اصلی و آماده‌سازی گزارش نهایی (۱۰٪) و زهرا سیفی (نویسنده پنجم) پرسشگر اصلی و آماده‌سازی گزارش نهایی (۱۰٪).

حمایت مالی:

این مقاله با حمایت مالی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شده است.

بخشی نهایی مشخص گردید که دانشجویان دانشکده پردیس خودگردان نسبت به دانشجویان سایر دانشکده‌ها اضطراب بیشتری در انجام امور پژوهشی داشته و بدین ترتیب، ضروری است که با توجه به ماهیت بین‌المللی و انتفاعی بودن این دانشکده توجه بیشتری به نحوه انجام امور پژوهشی و ارائه مشاوره به دانشجویان این دانشکده در نظر گرفته شود.

طبق نتایج به‌دست‌آمده عواملی همچون مهارت استفاده از اینترنت و رایانه، میزان استفاده از کتابخانه، تسلط بر زبان انگلیسی و سابقه پژوهشی تأثیر کاهنده بر میزان اضطراب پژوهش دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران دارد؛ اما عوامل «احساس قرار گرفتن در فضای رقابتی»، سن و جنسیت باعث تشدید اضطراب پژوهش در دانشجویان می‌گردد. در نهایت باید گفت میزان اضطراب پژوهش دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی ایران از حد متوسط فراتر رفته است؛ بنابراین، مدیران دانشگاه علوم پزشکی ایران و مسئولان کتابخانه‌های این دانشگاه به‌منظور کنترل اضطراب پژوهشی در دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه باید به نوع و اندازه تأثیر عوامل اضطراب‌زا توجه ویژه‌ای کنند و با علم به این عوامل، برنامه‌ها و راهکارهایی (همانند طرح پژوهش‌بیری، دوره‌های سواد اطلاعاتی، نگارش علمی و نظایر آن) را در نظر گیرند.

اگرچه طراحی این پژوهش به‌منظور شناسایی عوامل مرتبط با اضطراب پژوهش و با استفاده از روش‌های ساده آماری نظیر آزمون‌های مقایسه میانگین و همبستگی انجام شده است که دارای محدودیت‌هایی برای تحلیل نتایج است. با این حال طراحی پژوهش‌هایی مبتنی بر آزمون‌های پیچیده آماری مانند رگرسیون چندگانه، تحلیل مسیر و مدل معادلات ساختاری می‌تواند دقت بیشتری در شناسایی عوامل مؤثر و نیز مرتبط با اضطراب پژوهش داشته باشد. از این رو، پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های آتی در این زمینه مبتنی بر طرح‌های پیشرفته پژوهش و می‌شود.

References

- Nasrollahi N. Preventive and incentive factors in librarian faculty member's research anxiety. *Lib & info sci*. 2002; 4(4):53-68. [In persian]
- Erfanmanesh MA, Abrizah A, Karim N. Development and validation of the information seeking anxiety scale. *J Lib & Info Sci*. 2012; 17(1):21-39.
- Seiler RE, Pearson DA. Dysfunctional stress among university faculty. *Educ Res Quarterly*. 1984.
- Kawakami R. Sources of stress among faculty of higher education: San Jose State University, California; 2006.
- Blackburn RT, Horowitz SM, Edington DW, Klos DM. University faculty and administrator responses to job strains. *Res*

- High Educ. 1986; 25(1):31-41. Doi: 10.1007/BF00991876
6. Keinan G, Perlberg A. Stress in academe: A cross-cultural comparison between Israeli and American academicians. *J Cross-Cult Psychol.* 1987; 18(2):193-207. Doi: 10.1177/0022002187018002004
  7. Dua JK. Job stressors and their effects on physical health, emotional health and job satisfaction in a university. *J Educ Adm.* 1994; 32(1):59-78. Doi: 10.1108/09578239410051853
  8. Sax LJ, Astin AW, Korn WS, Gilmartin SK. The American college teacher: National norms for the 1998-99 HERI Faculty Survey: ERIC; 1999.
  9. Bentley R, Blackburn R. Changes in academic research performance over time: A study of institutional accumulative advantage. *Res High Educ.* 1990; 31(4):327-53. Doi: 10.1007/BF00992271
  10. Miller L, Sandman LR, editors. Defining scholarship. Proceeding of the Annual Midwest Research to Practice Conference in Adult Continuing and Community Education. 1994; Milwaukee, Wisconsin.
  11. Ministry of Health and Medical Education, educational affairs. PhD courses regulation. 2009. Available at: [http://satim.tums.ac.ir/app/webroot/upload/files/PhD\(2\).pdf](http://satim.tums.ac.ir/app/webroot/upload/files/PhD(2).pdf).
  12. Khoshian N. Measuring Internet anxious in post graduate students in Shiraz University and medical university of Shiraz in information retrieving. *Info serv & sys.* 2011; 4(8):56-43. [In Persian]
  13. Farmanbar R, Askari F. Surveying the protective factors for doing research from Guilan University of medical science's faculty members. *J Med college of Guilan Uni* 2005; 14(54):84-90. [In Persian].
  14. Gharanlo R, Agha-alinejad H. Identifying problems in research exercises and sport sciences in Iran University. *J Res in sport sci* 2010; 1(1):5-30. [In Persian].
  15. Higgins CC. Factors associated with research anxiety of human resource education faculty in higher education. Arkansas: University of Arkansas; 2001.
  16. Erfanmanesh M, Didgah F. Research anxiety and reasons for its occurrence in researchers and faculty members of universities: review of texts. *J NASTINFO.* 2012; 89:58-72. [In Persian]
  17. Rafiei moghadam F, Mofrad taheri A. A survey on the rate of library anxiety among new comers'students of Islamic azad university-tehran north branch 2010-2011. *J Info & lib sci & tech.* 2012; 16(5):15-28. [In Persian].
  18. Khadivi S, Abedi M, Shabani A. Surveying library anxious and electronic source anxious in students of Isfahan University. *Psychological studies.* 2008; 31:115-30. [In Persian].
  19. Jokar A, Taherian A. Investigating and comparing library anxious of students in psychological faculty of Shiraz University based on Bastik library anxious. *Psychological research of psychological faculty in Isfahan University.* 2008; 4:133-58. [In Persian].
  20. Khadivi S. Review of library anxious in academic library. *Book quarterly* 2008; 109:101-4. [In Persian].
  21. Khadivi S. Anxious in using library and electronic sources between students in Medical University of Isfahan and its relationship with demographic factors. *J psych Ahvaz Uni.* 2008; 14(3):117-34. [In Persian].
  22. Smith E, Anderson JL, Lovrich NP. The multiple sources of workplace stress among land-grant university faculty. *Res High Educ.* 1995; 36(3):261-82. Doi: 10.1007/BF02208311
  23. Rosen LD, Weil MM. Computer anxiety: A cross-cultural comparison of university students in ten countries. *Comput Human Behav.* 1995; 11(1):45-64. doi: 10.1016/0747-5632(94)00021-9
  24. Bigdeli Z, Farajpahlou A, Ghazizadeh H. A comparison of internet searching process with kuhlthau's model among post-graduate students at Shahid Chamran University. *Lib & info sci.* 2011; 14(2):11-4. [In Persian].
  25. Austin AE, Pilat M. Tension, stress, and the tapestry of faculty lives. *Academe.* 1990; 76(1):38-42. Doi: 10.2307/40249663
  26. Jiao QG, Onwuegbuzie AJ. Antecedents of library anxiety. *The Library Quarterly.* 1997; 67(4):372-89. Doi: 10.1086/629972

27. Gmelch WH, Wilke PK, Lovrich NP. national study. Res High Educ. 1986; 24(3):266-86. Doi: 10.1007/BF00992075
Dimensions of stress among university faculty: Factor-analytic results from a

Surveying the level of the research anxiety and identifying its related factors in Ph.D. students at Iran University of Medical Sciences

Maryam Ahmadi¹ Abolfazl Taheri² Omid Yousefianzadeh^{3*} Hosna Salmani⁴ Zahra Seifi⁵

1. Department of Health Information Management, School of Health management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. ORCID: 0000-0003-0765-9556

2. Medical Librarianship and Information Sciences, School of Health management and Information Sciences, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

3. Department of Health Information Management and Technology, School of Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

4. MS, Health Information Technology, School of Health management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

5. BSC, Health Information Technology, School of Health management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

(Received 6 Jul, 2019

Accepted 10 Jun, 2020)

Original Article

Abstract

Aim: Regarding the necessity of research in the scientific community and issues arising from it; researchers have been subjected to stress which is called Research Anxiety. In this regard, present study attempts to survey the level of research anxiety and its related factors among Ph.D. students at Iran University of Medical Sciences.

Methods: questionnaires were employed for this applied research. The statistical population of the study consisted of Ph.D. students at Iran University of Medical Sciences where 248 people were selected by simple sampling method. Validity of the questionnaire was confirmed by the professors. By calculating the Cronbach's alpha coefficient, a figure of 0.875 was obtained, which shows the high reliability of the instrument. Data were analyzed based on K-S test, T test and p and rs correlation coefficient, using SPSS software version 20.

Results: The findings indicate that the mean of anxiety in the research community is 3.19 which is more than average. Factors such as Internet and computer skills, library usage and English language proficiency have a decreasing effect on the research anxiety. However, the "feeling of being in a competitive environment" factor increases the student's research anxiety.

Conclusion: According to the results, PhD students of Iran University of Medical Sciences feel anxious in conducting research activities. Research directors and librarians of this university need to pay attention to its causes and consider the plans and strategies (such as research projects, information literacy courses, etc.) to control students' research anxiety.

Key Words: Research, Anxiety, Students, Iran University of Medical Sciences.

Citation: Ahmadi M, Taheri A, Yousefianzadeh O, Salmani H, Seifi Z. Surveying the level of the research anxiety and identifying its related factors in Ph.D. students at Iran University of Medical Sciences. J Mod Med Info Sci. 2020; 5(2):21-30.

Correspondence:

Omid Yousefianzadeh

School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical sciences, Yazd, Iran.

Tel: + 989139527134

Email: o.yousefianzadeh@gmail.com

ORCID .0000-0002-9356-6614